

Examenul național de bacalaureat 2024
Proba E. d)

Logică, argumentare și comunicare

Simulare

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

A. Scrieți pe foaia de examen litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre enunțurile de mai jos. Este corectă o singură variantă de răspuns.

1. Procesul de demonstrare este ansamblul de :

- a. premise din care urmează să conchidem teza
- b. raționamente prin care conchidem fundamentul din teză
- c. raționamente prin care conchidem teza din fundament
- d. teze din care urmează să conchidem premisele

2. Raționamentul „Niciun animal de companie nu este neîndrăgit de către copii; fiind știut faptul că toate animalele de companie sunt îndrăgite de către copii.” este:

- a. o conversiune simplă
- b. o obversiune validă
- c. un silogism
- d. conversiune prin accident

3. Între termenii *medic* și *tânăr* există un raport logic de:

- a. încrucișare
- b. identitate
- c. ordonare
- d. contrarietate

4. Cuantorul propoziției „Toate autoturismele electrice sunt mașini nepoluante.” este:

- a. toate autoturismele
- b. toate autoturismele electrice
- c. sunt
- d. toate

5. Cerința ca, *asemănările obiectelor situate în aceeași clasă să fie mai importante și mai numeroase decât deosebirile*, într-o clasificare corectă, este o cerință impusă de regula:

- a. consistenței
- b. omogenității
- c. clarității și preciziei
- d. completitudinii

6. Din punct de vedere intensional, termenul *fratele meu* este:

- a. absolut, abstract
- b. vid, general
- c. relativ, concret
- d. general, nevid

7. Predicatul logic al propoziției „*Unele instrumente de scris sunt obiecte școlare.*” este:

- a. obiecte școlare
- b. școlare
- c. instrumente
- d. sunt obiecte școlare

8. Este un exemplu de *propoziție universal afirmativă*, propoziția:

- a. Majoritatea filmelor artistice sunt filme de comedie.
- b. Multe ramuri sportive sunt activități plăcute tinerilor.
- c. Toți studenții sunt absolvenți de liceu care au promovat examenul de bacalaureat.
- d. Ceasurile de birou cu mecanism mecanic nu sunt instrumente de măsurare a vitezei.

9. Propoziția „Deținătorii de diplomă de licență sunt absolvenți de facultate.” este un tip de propoziție categorică:

- a. particulară negativă
- b. universală negativă
- c. particulară afirmativă
- d. universală afirmativă

10. Propoziției categorice „*Unele plante sunt flori.*” îi corespunde formula:

- a. SaP
- b. SiP
- c. SeP
- d. SoP

20 de puncte

B. Se consideră termenii A, B, C, D și E astfel încât termenul A este specie a termenului B și, totodată, gen al termenului C. Termenul D se află în raport de încrucișare cu termenii A și B, dar în raport de opoziție cu termenul C, fiind, totodată, gen al termenului E. Termenul B se află în raport de opoziție cu termenul E.

1. Reprezentați, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună, raporturile logice dintre cei cinci termeni. **2 puncte**

2. Stabiliți, pe baza raporturilor existente între termenii A, B, C, D și E, care dintre următoarele propoziții sunt adevărate și care sunt false (notați propozițiile adevărate cu litera **A**, iar propozițiile false cu litera **F**):

- a) Toți C sunt A. c) Niciun D nu este C. e) Niciun E nu este C. g) Niciun C nu este E.
b) Toți B sunt A. d) Toți D sunt E. f) Unii C nu sunt B. h) Unii A nu sunt B.

8 puncte

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Se dau următoarele propoziții:

1. *Niciun președinte nu este rege.*
2. *Toți antreprenorii sunt persoane care își asumă riscuri.*
3. *Unele clădiri sunt opere de artă.*
4. *Unii profesioniști nu sunt oameni tratați cu respectul cuvenit.*

A. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, subalterna propoziției 1, contrara propoziției 2, contradictoria propoziției 3 și supraalterna propoziției 4. **8 puncte**

B. Aplicați explicit operațiile de conversiune și obversiune, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre propozițiile 2 și 3, atât în limbaj formal, cât și în limbaj natural. **8 puncte**

C. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, conversa obversei contrarei propoziției 1, respectiv, obversa supraalternei propoziției 3. **6 puncte**

D. Doi elevi, X și Y, opinează astfel:

X: *Dacă toți tigrii sunt feline, atunci toate felinele sunt tigri.*

Y: *Unele activități economice nu sunt legale, deoarece unele activități economice sunt ilegale.*

Pornind de la această situație:

- a. scrieți, în limbaj formal, opiniile celor doi elevi; **4 puncte**
- b. precizați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentelor formalizate; **2 puncte**
- c. explicați corectitudinea/incorectitudinea logică a raționamentului elevului X. **2 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A. Se dau următoarele moduri silogistice: eae-2, iae-4.

a) Scrieți schemele de inferență corespunzătoare modurilor silogistice date. **4 puncte**

b) Construiți, în limbaj natural, un silogism care să corespundă uneia dintre schemele de inferență scrise la subpunctul a). **2 puncte**

c) Verificați explicit, prin metoda diagramelor Venn, validitatea modurilor silogistice date, precizând totodată decizia rezultată din reprezentarea grafică (de exemplu: mod silogistic valid/mod silogistic nevalid). **8 puncte**

B. Construiți, atât în limbaj formal cât și în limbaj natural, un silogism valid, prin care să justificați propoziția “*Unele vehicule sunt nepoluante.*” **6 puncte**

C. Se dă următorul silogism: *Dacă unele alegeri nu sunt regretate, atunci unele alegeri nu sunt decizii pripite, știind faptul că toate deciziile pripite sunt regretate.*

Pe baza silogismului dat, pentru fiecare dintre următoarele enunțuri scrieți, pe foaia de examen, cifra corespunzătoare și notați în dreptul ei litera A, dacă apreciați că enunțul este adevărat, sau F, dacă apreciați că enunțul este fals:

1. Termenul mediu este distribuit în premisa majoră.
2. Concluzia este o propoziție particulară negativă.
3. Termenul major este distribuit atât în premisa majoră, cât și în concluzie.
4. Termenul minor al silogismului este *decizii pripite*.

4 puncte

D. Se dă următoarea definiție:

Pictura este activitatea cu care se ocupă pictorii.

- a) Menționați o regulă de corectitudine pe care o încalcă definiția dată. **2 puncte**
- b) Precizați o regulă de corectitudine a definirii, alta decât cea menționată la subpunctul a) **2 puncte**
- c) Construiți o definiție care să o încalce, având ca definit termenul „*pictura*”. **2 puncte**

Examenul național de bacalaureat 2024
Proba E. d)

Logică, argumentare și comunicare

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Simulare

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- **Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.**
- **Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.**
- **Se acordă zece puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.**

SUBIECTUL I **(30 de puncte)**

A. câte 2 puncte pentru fiecare răspuns corect, astfel:

1-c, 2-b, 3-a, 4-d, 5-b, 6-c, 7-a, 8-c, 9-d, 10-b

10x2p= **20 puncte**

B.

1. reprezentarea corectă, prin metoda diagramelor Euler, pe o diagramă comună, a raporturilor logice dintre cei cinci termeni **2 puncte**

2. câte 1 punct pentru fiecare răspuns corect, astfel:

a-A, b-F, c-A, d-F, e-A, f-F, g-A, h-F

8x1p= **8 puncte**

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

A. - câte 1 punct pentru construirea, în limbaj formal, a fiecăreia dintre cele patru propoziții: subalternă propoziției 1 (SoP), contrara propoziției 2 (SeP), contradictoria propoziției 3 (SeP), supraalternă propoziției 4 (SeP) **4x1p=4 puncte**

- câte 1 punct pentru construirea, în limbaj natural, a fiecăreia dintre cele patru propoziții

4x1p=4 puncte

B. - câte 1 punct pentru aplicarea explicită a celor două operații, pentru a deriva conversa și obversa corecte ale fiecăreia dintre propozițiile 2 și 3, în limbaj formal **(2x1p)+(2x1p)=4 puncte**

- câte 1 punct pentru derivarea, în limbaj natural, a conversei și a obversei fiecăreia dintre propozițiile 2 și 3 **(2x1p)+(2x1p)=4 puncte**

C. - câte 1 punct pentru construirea, în limbaj formal, a conversei obversei contrarei propoziției 1 (\sim PeS/ \sim PoS), respectiv, a obversei supraalternei propoziției 3 (Se \sim P) **2x1p=2 puncte**

- câte 2 puncte pentru construirea, în limbaj natural, a fiecăreia dintre cele două propoziții cerute

2x2p=4 puncte

D.

a) câte 2 puncte pentru scrierea, în limbaj formal, a fiecăreia dintre raționamentele celor doi elevi (X: SaP \rightarrow PaS, respectiv Y: SiP \rightarrow So \sim P) **2x2p=4 puncte**

b) câte 1 punct pentru precizarea corectitudinii/incorectitudinii logice a fiecăruia dintre cele două raționamente formalizate (de exemplu, X: SaP \rightarrow PaS, conversiune nevalidă, Y: SiP \rightarrow So \sim P obversiune validă) **2x1p=2 puncte**

c) explicarea corectitudinii/incorectitudinii logice a raționamentului elevului X (de exemplu, X: SaP \rightarrow PaS conversiune nevalidă, se încalcă legea distribuirii termenilor, termenul P apare distribuit în concluzie dar nu este distribuit în premisă) **2 puncte**

Notă: În situația în care candidatul explică incorectitudinea logică a raționamentului elevului X prin precizarea doar a legii distribuirii termenilor, fără a indica modul în care a fost încălcată legea se acordă 1 punct din cele 2 posibile.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

A.

a) câte 2 puncte pentru scrierea schemei de inferență corespunzătoare fiecăruia dintre cele două moduri silogistice date, astfel:

PeM PiM

SaM MaS

SeP SeP

2x2p=4 puncte

b) construirea, în limbaj natural, a unui silogism care să corespundă uneia dintre schemele de inferență scrise la subpunctul a) **2 puncte**

c) - câte 3 puncte pentru verificarea explicită, prin metoda diagramelor Venn (reprezentare grafică), a validității fiecăruia dintre cele două moduri silogistice **2x3p=6 puncte**

- câte 1 punct pentru precizarea deciziei privind validitatea fiecărui mod silogistic, astfel: eae-2, mod silogistic valid; iae-4, mod silogistic nevalid **2x1p=2 puncte**

Notă: Punctajul se acordă numai în situația în care decizia privind validitatea fiecărui mod silogistic rezultă din reprezentarea grafică a acestuia.

B. câte 3 puncte pentru construirea oricărui silogism valid care să justifice propoziția dată, în fiecare dintre cele două limbaje cerute **2x3p=6 puncte**

C. câte 1 punct pentru fiecare răspuns corect, astfel:

1-F, 2-A, 3-A, 4-F

4x1p=4 puncte

D.

a) menționarea unei reguli de corectitudine pe care o încalcă definiția dată **2 puncte**

b) - precizarea oricărei alte reguli de corectitudine a definirii, diferită de regula de la subpunctul a) **2 puncte**

c)- construirea definiției cerute **2 puncte**